

майбутніх фахівців із зв'язків з громадськістю, як необхідну складову навчальної діяльності й запоруку їхньої ефективної професійної діяльності в майбутньому;

- використання накопиченого зарубіжного досвіду в сфері професійної підготовки майбутніх фахівців із зв'язків з громадськістю у ВНЗ вимагає: впровадження інноваційної форми освіти - навчання-сендвіч (Sandwich); використання технології навчання - он-лайн навчальні програми у ВНЗ (особливо для магістерських програм); запровадження організації навчального процесу з отриманням диплому з подвійним ступенем (Joint Degree); організацію навчання на базі двох європейських ВНЗ різних країн.

Висновки. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів професійної підготовки майбутніх фахівців із зв'язків з громадськістю в Україні. Перспективними для подальшого наукового пошуку вважаємо додаткове поглиблене вивчення міжнародного досвіду для його використання в навчально-виховному процесі професійної підготовки майбутніх фахівців із зв'язків з громадськістю у ВНЗ України, а саме: створення та впровадження освітніх та професійних стандартів на національному рівні.

Сімоходська О.В., кандидат психологічних наук, ст. викладач НУ «Києво-Могилянська академія» (Київ)

Медіація та конфлікт в контексті системного підходу

Медіація, на наш погляд, поняття одночасно і сучасне і старе, просте та складне. Чому? Тому що подібна форма врегулювання протиріч відома ще з давніх часів. В Україні, наприклад, у Запорізькій Сечі, важливі зібрання відбувалися у формі кола. Обговорення в цьому колі тривало до тих пір, поки не був би досягнутий консенсус, який задовольняв би інтереси усіх сторін.

Як процес, медіація може сприйматися як проста технологія, тому що часто здається, що нема нічого складного в тому, як правильно говорити, слухати, чути, ставити питання. Але, на практиці знати та вміти робити те, про що знаєш (за умови, що знання вірні) – не є одне і те саме. А це означає, що напрацювання навичок та вмінь це складний, довготривалий та такий, що ніколи не закінчується (маємо на увазі вдосконалення), процес.

Медіація, в конфліктному контексті, допомагає «зробити» сутність речей зрозуміліше, а відносини більш прозорими та здоровими.

Існує багато визначень конфлікту. Поняття «конфлікт» протягом тривалого часу змінювалось, досі конфлікт асоціюється неоднозначно, тенденція оцінювати конфлікт як негативне, руйнівне явище досі зберігається.

В запропонованій статті спробуємо подивитися на поняття «конфлікт» системно.

Перш за все, хочемо звернутись до розуміння системності. Системний підхід, на наш погляд, пропонує розглядати людину, особистість, як певну систему, яка включена у внутрішні та зовнішні зв'язки. Іншими словами, людина є частиною родини, роду, соціуму, природи, вселенної тощо. До цього ж людина є носієм багатьох станів, структур особистості, ідентифікацій тощо, що, в свою чергу, знаходиться між собою у взаємозв'язках.

Люди, як системи, відрізняються від інших систем (наприклад, механічних) самостійністю та рухомістю своїх частин (підструктур). Це говорить про те, що кожна така частина може бути наділена своїм потенціалом руху, який визначає поведінку у відповідності з певною метою цього руху.

Звідси і розуміння процесу медіації у складі вирішення конфлікту між людськими системами має враховувати ймовірності інтервенції іншої системи в ці системи. Наприклад, якщо в процесі організаційного конфлікту розглядається випадок між двома співробітниками різного рангу (або одного) в організації, не можна не брати до уваги вплив на інтереси та позиції цих співробітників, родини, як однієї з багатьох можливих інших систем, частиною яких вони є.

Повернемося до поняття «конфлікт». З точки зору системного підходу, конфлікт не повинен розглядатися виключно як руйнівне явище. А це означає, що він включає у собі спрямованість, що поєднує. Відомо, що конфлікт виникає тоді, коли система вже не може знаходитись у попередньому стані (в своєму прагненні до розвитку) та зупиняється для уникнення руйнації. Отже, два полюси: потяг до розвитку та страх руйнації – ось той континуум, що дозволяє системі існувати та визначає місце системи в контексті конфлікту. Ці два полюси різноспрямовані, тобто вони вже конфліктні з самого початку. Тоді виникає розуміння конфлікту як явища, що поєднує, оскільки саме виникнення конфлікту сигналізує про готовність системи до змін.

Виникає думка, що конфлікт, таким чином, не завжди є протистоянням, протидією, а, скоріш за все, це взаємодія з метою «наближення» того чи іншого полюсу (або «сближення» полюсів) в намаганнях їх врівноважити (гармонізувати), знайти середину для цього відрізка між полюсами.

Споконвічний конфлікт поколінь, на нашу думку, добре демонструє таку взаємодію. Діти, як представники одного з полюсів системи, прагнуть розвитку, а батьки – стабільності. Завдання кожного з полюсів різні, проте, якщо намагатися поєднати завдання, взаємодія поколінь виглядала б як усвідомлений розвиток одних та підтримуюча участь інших. Тобто, завдання батьків визначається в цьому контексті не як «утримати від», а «підтримати в», й таким чином, що б швидкість розвитку не була б руйнуючою та неусвідомленою.

Отже, традиційне поняття конфлікту, як певна прихована чи відкрита протидія сторін на основі протиріччя та конкурентності їх інтересів на фоні сильної емоційної напруги, в контексті системного мислення виглядало б, на наш погляд, наступним чином: Конфлікт – динамічний процес взаємодії людей, як систем, що є носіями унікального набору особистісних та соціальних складових, який відбувається в полі існування багатьох систем, які одночасно прагнуть необхідності розвиватися та зберігати цілісність, на фоні емоційного відстоювання вірності своїй системі.

Сформоване нами визначення поняття «конфлікт» з системної точки зору, можливо з часом буде змінюватись, проте на сьогоднішній момент часу воно здається нам найбільш повним.

Повертаючись до медіації, маємо відмітити, що медіатор, як представник нової для конфлікту сторін системи, який є носієм завдання стабілізувати емоційні та предметні відносини між ними, повинен дуже вміло й тактовно користуватись основним робочим інструментом (на думку Ф.Глазла) – інтервенцією (входженням). Высокопілотажне використання цього робочого інструменту допоможе утримувати систему у рівновазі та просуватися іншим системам до зберігання цілісності та одночасно подальшому своєму розвитку.

Судак С.Д., к.ф.н, експерт з комунікацій ГО «Центр громадських ініціатив «Ідеї змін» (Київ)